

Met uitzicht op de Mont Blanc

De hoogste berg van de Alpen steekt met kop en schouders boven alle andere bergen uit. Veel meer dan vanuit het dal is dat te zien vanaf de hem omringende bergpassen en toppen. Bergwandelaars houden van een mooi uitzicht, zeker als dat gevormd wordt door de granieten graten en de reusachtige gletsjers van de Mont Blanc. *Uitzicht op de Mont Blanc* is daarom het thema van dit gidsje: vanaf elke route is de majestueuze berg te zien.

De Mont Blanc (4810,9 m) ligt midden in een van de allermooiste gebieden van de Alpen, in het grensgebied van Frankrijk, Italië en Zwitserland. De omringende gebergten fungeren niet alleen als uitzichtbalkon, maar zijn zo gevarieerd en uniek dat ze stuk voor stuk minimaal één bergwandelvakantie waard zijn. Eigenlijk kun je hier met gemak je hele leven op vakantie gaan zonder ooit uitgekeken te raken. Deze gids is daarvoor een onmisbaar hulpmiddel, want er bestaat geen ander gidsje dat de mooiste wandelingen in zo'n

grote cirkel rondom de Mont Blanc beschrijft. In Frankrijk komen de *Vallée de Chamonix* en *achterland*, de *Aravis* en de *Beaufortain* aan bod, in Italië het *Valle d'Aosta* en in Zwitserland *Noordwest-Wallis*, het gebied rond *Martigny*.

Beide zijden van de Vallée de Chamonix zijn oogstrelend mooi, want ondanks de bescheiden afmetingen vallen de roodgetinte rotsnaalden van de Aiguilles Rouges aan de westkant van het dal behoorlijk op. En aan de overkant steken de Aiguilles de

Chamonix af tegen het decor van de grote sneeuw- en ijsbergen van het Mont Blancgebied.

De Chaîne des Aravis is een bij Nederlanders en Belgen onbekend gebergte van grote klasse, met een wilde kern van grillig kalkgesteente die abrupt oprijst uit het lieflijke boerenland. Het hart van het gebied is weggelegd voor ervaren bergwandelaars, maar aan de west- en oostkant komen wandelaars van alle niveaus en gezinnen met kinderen aan hun trekken. In de Beaufortain staan – naast de bergen – de koeien centraal die de melk produceren voor de beroemde Beaufortkaas. Je komt ze ongetwijfeld tegen, of je nu de Grand Mont beklimt of rondom de Rocher du Vent wandelt.

In de luwte van de Mont Blanc ligt het Valle d'Aosta, een berggebied dat speciaal voor de bergsport lijkt te zijn gemaakt. De bergwereld is ruig en de hoogteverschillen zijn groot.

Wie zich daar niet door laat afschrikken, ontdekt een ongekende variatie aan wandelingen. Van een familie-wandeling naar de Punta Chaligne tot de pittige beklimming van de Monte Emilius.

Het verrassende van de tochten in Noordwest-Wallis is dat ze niet alleen de onbekende kant van het Mont Blancgebied tonen, maar tevens uitzicht bieden op het Berner Oberland en de Walliser bergen. Met name vanaf de Bel Oiseau, een échte bergtop waar je moeiteloos opwandelt, en vanaf buurman Luisin, een uitdagende berg voor ervaren bergwandelaars.

Wij, de auteurs, wensen de lezers sportieve, rijke wandeldagen toe met veel mooie uitzichten op de Mont Blanc.

Noes Lautier en Robert Weijdert

De gebiedskenners

Hoe goed je een gebied ook kent, voor de fijne kneepjes en de beste uitzichttips heb je het advies van *locals* nodig. Vijf gebiedsexperts gaven hun geheimen prijs en verklapten hun mooiste tochten en uitzichtpunten op de Mont Blanc.

Gek genoeg woont een van hen, uitgever **Robert Weijdert**, niet in het gebied maar in Nederland. Het zou een onmogelijke klus zijn om een Italiaan te vinden die meer van het Valle d'Aosta weet dan hij. Robert Weijdert behoeft geen verdere introductie, want hij heeft zelf de pen ter hand genomen en het grootste deel van de Italiaanse tochten geschreven. De tochtkeuze weerspiegelt zijn gedetailleerde kennis van en liefde voor het Italiaanse deel van dit gidsje (Route 30 en 36 t/m 48). *'Wat me iedere zomer weer opvalt, is de rust die je in het Valle d'Aosta vindt. Natuurlijk, er zijn drukke toeristische plaatsen, zoals Courmayeur, Cervinia en Cogne, maar daarbuiten zijn er wonderbaarlijk veel gebieden waar je bijna niemand ziet.'*

Mario Colonel is een van de beste bergfotografen van de Alpen. Het Mont Blancgebied gezien door zijn ogen is van een bovenaardse schoonheid, getuige de zwart/wit- en kleurenfoto's op megaformaat die in zijn galerie in Chamonix hangen. Eigenlijk zou elke bergliefhebber er een kijkje moeten nemen, want Mario Colonel maakt ook foto-boeken van bijzondere kwaliteit.

Als geen ander kent hij alle plekken waar je de Mont Blanc ziet. Zijn lijst tochtsuggesties was zo lang, dat ik bij wijze van spreken een tweede gidsje zou kunnen vullen. De driedaagse Tour des Fiz (Route 15), de verrassende Col de la Terrasse (Route 2) en de groene Pointe Noire de Pormenaz (Route 4) zijn zijn suggesties. En de Aiguillette des Houches (Route 14): *'Het onaangetaste en de variatie van het landschap trekken me aan. Vooral 's avonds wandel ik graag naar het topje, vanwege de intieme sfeer die de omgeving krijgt als een perfecte zonsondergang het hele Mont Blancmassief rood kleurt.'*
Info: Galerie Mario Colonel, 19, rue Whympier, Chamonix;
I: www.mario-colonel.com.

Accompagnatrice en montagne (bergwandelgids) **Karen Bodin** is op en top *Chamoniarde*. Toen ze vijftien jaar oud was, wilde ze haar majestueuze achtertuin al delen met anderen en hen de grootse natuur van het Mont Blancgebied tonen. *'Ik hou van de kracht van het hooggebergte, die zoveel verschillende emoties oproept. Ik voel me er rustig, nederig en vrij. Ik vind het heerlijk om met klanten onderweg te zijn en hen een groep gemzen aan te wijzen, uit te leggen hoe een gentiaan de harde leefomgeving trotseert of iemand te helpen zijn angst voor een moeilijke passage te overwinnen. Mijn lievelingswandeling? Naar Refuge de Bellachat (Route 10). Vanaf mijn zevende wandel ik daar elk jaar heen, een vast ritueel dat altijd intense herinneringen oproept. Aan de zonsondergang en de zonsopkomst die van een onvergetelijke schoonheid zijn. Maar ook aan de laatste steile klim ernaartoe die ik als kind zo moeilijk vond.'*
Info: Karen Bodin, accompagnatrice en montagne,
T: (00 33) (0)6 78 66 73 69; E: karenchx@orange.fr.

De Nederlandse berggids **Edward Bekker** woont en werkt sinds 1990 in het Mont Blancgebied. Onnodig te zeggen dat hij de Mont Blanc al ontelbare malen heeft beklommen en dat hij de omstandigheden in het gebied uitstekend kent. Hij woont onder de rook van de Mont Buet (Route 3), de Bel Oiseau (Route 43) en de Luisin (Route 45), in het tegen de berghelling geplakte Zwitserse dorpje Giétroz. Zijn lievelingsberg is de Mont Blanc, maar er is geen uithoek in het gebied, of hij is er geweest.
Info: Edward Bekker Ski & Alpinisme,
T: (00 41) (0)27 768 10 33; I: www.edwardbekker.com.

De markering van 48 kilometer wandelpad in het gebied rond het Lac d'Émosson is in handen van **Marc Demuth**. Behalve verantwoordelijk voor de wandelpaden is hij ook nog automonteur, plaatsvervangend postbode en een gepassioneerde amateurfotograaf. De Col de Fénéstral (Route 44), een boeiende tocht voor mensen met sterke benen, was nooit in het gidsje gekomen zonder het advies van Marc Demuth. De route is uiteraard uitstekend gemarkeerd. Zijn favoriete tocht? *'De wandeling naar Refuge des Grands (Route 47), omdat je onderweg overzicht hebt over het gebied. En vanwege de fabelachtige vergezichten.'*

De eerstbeklimming van de Mont Blanc

In de 16e eeuw had de Mont Blanc (4810,9 m) nog niet zijn huidige naam. De mensen spraken over de Mont Malet (mal = kwaad of ramp). Duivels en heksen zouden er wonen. In 1745 stelde de geoloog Pierre Martel vast dat de Mont Malet de hoogste top van de Alpen was. Deze mededeling prikkelde de nieuwsgierigheid van Horace Bénédict de Saussure, een natuurkundige uit Genève. Hij reisde in 1760 naar Chamonix en loofde twintig gouden Louis uit voor de eerste succesvolle beklimming.

Jacques Balmat wijst De Saussure de Mont Blanc aan.

Gezien het enorme bedrag was het verbazingwekkend dat pas in 1775 de eerste poging werd ondernomen! Vier inwoners van Chamonix kwamen daarbij op de Glacier des Bossons tot zo'n 3050 meter. In datzelfde jaar beklom de student Michel-Gabriel Paccard een aantal topjes in de omgeving. Het duurde echter tot 1783 voordat Paccard daadwerkelijk een poging deed. In zijn gezelschap was Marc Théodore Bourrit, die leefde van zijn pennenvruchten.

Tijdens hun tocht ontdekte Paccard dat Bourrit in zijn publicaties schromelijk overdreef: hij schreef wel over gletsjertochten, maar weigerde één

stap op een gletsjer te zetten. Paccard en Bourrit kregen een hartgrondige hekel aan elkaar.

In 1786 werd de berg bijna beklommen door een gezelschap met onder andere de kristalzoeker Jacques Balmat. Bij de afdaling raakte Balmat achterop en moest in z'n eentje op de gletsjer overnachten – iets dat men tot dan toe onmogelijk achtte. Hij overleefde het en meldde zich half sneeuwblind bij Michel-Gabriel Paccard, die inmiddels dorpsdokter van Chamonix was geworden. Paccards kennis van de berg en Balmats bivakervaring werden de sleutels tot succes. Op 8 augustus 1786 volbracht het duo de beklimming; pas om half zeven in de avond bereikten zij de top. In het maanlicht daalden ze af en bereikten Chamonix na een korte slaappauze vlak onder de gletsjer. Bourrit – die goed bevriend was met de uitgevers in Genève – publiceerde daarop een artikel waarbij hij de rol van Balmat ophemelde en die van Paccard kleineerde. Hij verhinderde zelfs dat Paccards eigen verslag gepubliceerd werd.

Paccard en Balmat kozen een gevaarlijke route, over de Glacier des Bossons naar de rotsen van Les Grands Mulets en vervolgens via het Petit en het Grand Plateau zo direct mogelijk naar de top. In die tijd werd het gevaar

Michel-Gabriel Paccard.

van gletsjerspleten, wankele ijstorens en lawines niet onderkend. Achtelooos zouden we het nu vinden: zonder touw, zonder stijgijsers, slechts met spijkerschoenen en een alpenstok naar de hoogste top van de Alpen.¹⁾

Gebruiksaanwijzing

Dagtocht, trektocht, beklimming

In dit gidsje staan 38 dagtochten en 10 meerdaagse tochten. Bij de routes is vermeld of er een top beklommen wordt. Vaak is de berg het doel, soms is de top slechts onderdeel van een wandeling. Alle tochten die een punt bereiken dat als top op de topografische kaarten staat, worden 'beklimming' genoemd, ook al is er een wereld van verschil tussen de eenvoudige wandeling naar de Aiguillette des Houches en de technisch moeilijke beklimming van de Monte Emilius.

Vijf hoofdstukken

De gids is ingedeeld in 3 landen (Frankrijk, Italië en Zwitserland) en 5 hoofdstukken: Frankrijk is onder-

De huidige normaalroute over de Bossesgraat is makkelijker en veiliger omdat hij over een bergkam loopt. Die route hebben we te danken aan de berggids Jean-Marie Couette, die hem in 1847 op 84-jarige leeftijd klom! Ook de Italianen hebben hun normaalroute. Die danken we aan de toen 33 jaar oude Achille Ratti, de latere paus Pius XI (1922-1939), die deze route nota bene in de afdaling deed. De Franse normaalroute is de enige 'makkelijke' route, de Italiaanse stelt veel meer eisen. Overigens ligt de top van de Mont Blanc (4810,9 m) geheel op Franse bodem. De top van de Mont Blanc de Courmayeur (4748 m) vormt de grens met Italië.

1) Bron: *Grenzeloos Verlangen*, Robert Eckhardt, Mark van Hattem, uitg. Kwadraat.

verdeeld in *Vallée de Chamonix en achterland*, *Aravis* en *Beaufortain*.

Info per route

Elke route bestaat uit: een inleiding, de plekken waar je langskomt, de moeilijkheidsgraad, de looptijd, het aantal hoogtemeters, geschikt voor kinderen. En een karakteristiek van de route, de routebeschrijving, een tijdschema en praktische info.

GR, TMB etcetera

Regelmatig volgt een route een deel van een langeafstandwandelpad (GR of Grande Randonnée) zoals de Tour du Mont Blanc (TMB), een Alta Via of de Tour du Pays du Mont Blanc. Dat wordt alleen vermeld als het relevant is.

Moeilijkheidswaardering

De moeilijkheidswaardering is ontleend aan de Zwitserse gradering T1 t/m T6. Er zijn geen T5- of T6-trajecten in deze gids. De moeilijkste passage van een tocht bepaalt de moeilijkheidsgraad.

T1: Goede, eenvoudige paden. Vlak/glooiend terrein, geen gevaar voor een val in de diepte. Te belopen met gymschoenen. Oriëntatie probleemloos, wandeling ook zonder kaart mogelijk. In Zwitserland: gele markering.

T2: Pad met aanzienlijke hoogteverschillen. Deels steil terrein, gevaar voor val in de diepte niet uitgesloten. Tredzekerheid, kennis van oriëntatie en bergwandelschoenen noodzakelijk. In Zwitserland: markering wit-rood-wit.

T3: Geen echt pad, wel padsporen zichtbaar, geëxponeerde passages kunnen met klimtouw of kettingen gezekerd zijn, evt. handen nodig voor evenwicht. Soms steile afgronden: gevaar om te vallen, gruis en losse rotsen. Tredzekerheid, goed oriëntatievermogen, elementaire alpiene vaardigheden en stevige bergwandelschoenen noodzakelijk. In Zwitserland: markering wit-rood-wit.

T4: Pad niet altijd zichtbaar, deels padloos, soms handen nodig voor voortbeweging. Zeer steil terrein, linke grashellingen, losse rotsen. Noodzakelijk: vertrouwd zijn met geëxponeerd terrein, terrein kunnen beoordelen, uitstekend oriëntatievermogen, alpiene ervaring, goede bergwandelschoenen. In Zwitserland: markering wit-blauw-wit.

Looptijd

Het aantal uren zonder rustpauzes, gebaseerd op een gemiddelde stijging van 350 tot 400 hoogtemeters per uur.

De beklimming van de Luisin, T4.

Hoogteverschil

Het hoogteverschil is niet altijd de optelsom van het verschil tussen de hoogste en laagste punten op de kaart. Bij een hoogtepad dat op en neer gaat, is het aantal extra hoogtemeters geschat en erbij opgeteld.

Geschikt voor kinderen

Bij het beoordelen of een traject geschikt is voor kinderen is rekening gehouden met passages waar een val ernstige gevolgen kan hebben. T3-trajecten zijn dus ongeschikt. De verschillen tussen kinderen zijn echter groot, qua leeftijd en ervaring. Uitgangspunt is de **moeilijkheids-**

graad en **niet** de lengte van een tocht. Het spreekt vanzelf dat kinderen vanaf 13/14 jaar de Mont Joly prima kunnen doen. Toch staat bij die route *Ongeschikt voor kinderen*. Het gaat dus nadrukkelijk slechts om een indicatie, die elke ouder moet interpreteren a.d.h. van de eigen bergervaringen.

Markering

Alleen Zwitserland hanteert eenduidige markering: wit/rood/wit en wit/blauw/wit (zie *Moeilijkheidswaardering*). In Frankrijk kom je veelvuldig rood/wit en rood/geel tegen. In Italië is de diversiteit het grootst. Als het relevant is wordt er iets over de markering vermeld; vrijwel alle wandelingen zijn goed gemarkeerd met bordjes, verfstrepen en steenmannetjes.

Pad, jeepweg of asfaltweg

Er staat vermeld of je op een asfaltweg, een jeepweg of een pad loopt. 'Jeepweg' betekent elke almweg die door een fourwheeldrive kan worden bereiden. Zo'n weg *hoeft* niet daadwerkelijk toegankelijk te zijn voor auto's.

Routebeschrijving

De route is gedetailleerd beschreven. Zo is o.a. de relevante tekst van de richtingbordjes opgenomen, zodat de wandelaar direct ziet of hij op het juiste punt zit. Voorbeeld: Splitsing *LA La Frasse 0.50 uur*. De tijden op de bordjes komen soms niet overeen met de wandeltijden in deze gids, omdat alle landen verschillende wandeltijden aanhouden.

RD = rechtdoor; LA = linksaf;
RA = rechtsaf; P = parkeerplaats.

Eigen verantwoordelijkheid

Zodra een bergwandelaar het hier op papier geschrevene omzet in daden en op pad gaat, doet hij dat op eigen verantwoordelijkheid. Aan de indicaties in dit gidsje van de te verwachten moeilijkheden onderweg kan geen enkel recht ontleend worden. Bergwandelen is een bezigheid die een groot beroep doet op het eigen inschattingsvermogen en de eigen verantwoordelijkheid.

Afdaling van de Mont Fortin.

